

A entrevista

Leticia Suárez Rodríguez
Equipo técnico do Proxecto Symbios

Symbios chega ao seu final. Cales son as principais achegas coas que quedas, despois de ter sido parte central deste proxecto?

Unha das cuestións máis relevantes de Symbios é que soubo poñer un nome e explicar a realidade que se vive en Europa e en Galicia en relación ao impacto social do declive demográfico, que significa un reto e que implica unha serie de problemáticas que ata este momento non estaban descritas: a realidade da exclusión territorial. Sen identificar o factor territorial como posible factor de vulnerabilidade, non sería posible traballar sobre el.

Tamén serviu para afondar en como se está manifestando o declive demográfico en Galicia. As compoñentes son comúns entre diferentes países e rexións europeas (declive da poboación, envellecemento, etc.), pero cando se manifestan nun contexto de dispersión da poboación e déficit de infraestruturas, o resultado é diferente. Grazas á participación no Proxecto DART e ao desenvolvemento posterior de Symbios coñecemos mellor os impactos específicos do declive demográfico en Galicia, unha realidade compartida co Norte de Portugal.

Sorprendeunos positivamente a acollida do Proxecto Symbios e a diversidade de axentes e perfís implicados no proxecto, o que redundou na súa gran riqueza e diversidade de achegas. Temos rexistro de máis de 600 persoas que compartiron a súa experiencia, preocupación, análise e propostas ao longo do proxecto.

Cal cres que será o impacto de Symbios en Galicia nos próximos anos?

Symbios xa foi tendo un impacto. De forma paralela ao desenvolvemento do proxecto, a Administración autonómica galega incorporou o reto da exclusión territorial na súa axenda. A Estratexia de inclusión social de Galicia 2014-2020 incorpora como prioridade transversal abordala. Ademais, o enfoque territorial no traballo de inclusión social é tomado en conta na Carteira de servizos sociais de inclusión. Máis alá, na formulación do Plan estratéxico de Galicia 2015-2020 a dinamización demográfica está moi presente.

Outro impacto positivo, derivado da gran participación en Symbios, é ter favorecido as comunidades e iniciativas locais máis afectadas pola exclusión territorial, ser conscientes do fenómeno, o que lles permitirá avanzar de forma máis clara na construción colectiva de solucións.